

Список використаних джерел:

1. Акименко А.К. Понятие адаптации, ее критериях и механизмах адаптационного процесса / А.К. Акименко // Адаптация личности в современном мире: Межвуз. сб. науч. тр. – Саратов: ИЦ «Наука», 2011. – Вып. 3. – С. 5-18.
2. Асеев В.Г. Теоретические аспекты проблемы адаптации / В.Г. Асеев // Адаптация учащихся и молодежи к трудовой и учебной деятельности (межвузовский сборник научных трудов). – Иркутск: ИркГПИ, 1986. – С. 3-19.
3. Зотова О.И. Методы исследования социально-психологических аспектов адаптации / О.И. Зотова, И.К. Княжева // Методология и методы социальной психологии. – М., 1977. – С. 173–188.
4. Каконин В.И. Исследование производственной адаптации молодежи / В.И. Каконин // Опыт социологической работы на предприятии. – М., 1970. – С. 80-82.
5. Порох Д.О. Соціально-педагогічні умови адаптації іноземних студентів до навчання у вищих медичних навчальних закладах України : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Д.О. Порох. – Луганськ, 2011. – 23 с.
6. Реан А.А. Психология адаптации личности. Анализ. Теория. Практика // А.А. Реан, А.Р. Кудашев, А.А. Баранов. – СПб: Прайм-еврознак, 2006. – 479 с.
7. Шпак Л.Л. Социокультурная адаптация: сущность, направление, механизмы реализации: дис. ... доктора социол. наук / Л.Л. Шпак. – Кемерово, 1992. – 398 с.

Вознюк В.В.

аспірант,

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

ІННОВАЦІЙНИЙ ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗШИРЕНИХ ШКІЛ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Соціально-політичні трансформації останніх років в Україні, включаючи систему освіти (зміна структури власності та соціально-економічних умов функціонування, варіативність надання освітніх послуг, розмежування компетенцій та владних повноважень у сфері управління освітою), призвели до значного розриву між потребами учнів, батьків, сімей та громади в цілому та якістю послуг, які надає традиційна школа. Саме тому, на наш погляд, актуальним є вивчення позитивного досвіду розвинених країн, зокрема, розширених шкіл Великої Британії, яка має певні позитивні досягнення в цьому аспекті.

Розширені школи вже тривалий час є осередком надання допомоги учням, їх батькам та громаді в цілому. Поряд із тим, вони є і найдосліджуванішими на сучасному етапі, оскільки найбільш повно задовольняють потреби осіб та сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах і не можуть самотійно з них вийти. Діяльність розширених шкіл широко досліджували такі науковці, як М. Бол, Е. Дайсон, Дж. Драйфус, К. Кіндер, Е. Робсон, Р. Уайт, Е. Уілкін та ін.

Згідно Закону «Про освіту» Об'єднаного Королівства (2002 р.) *розширені школи* – це такий тип шкіл, який пропонує широкий спектр соціальних послуг і видів діяльності, що часто виходять за межі навчального дня та допомагають задовольнити потреби учнів, їх сімей і суспільства в цілому [2].

Законодавчою основою для створення розширених шкіл, що надають широкий спектр послуг із збереження здоров'я, соціальних та інших послуг, стала публікація низки державних документів:

1. Законодавчого Акту «Школи, що досягають успіху» (Schools achieving success) (2001 р.), який містив рекомендації стосовно усунення бар'єрів для шкіл у наданні підтримки батькам учнів і місцевим громадам [1].

2. Закону «Про освіту» (2002 р.), за яким органи управління школами наділяються повноваженнями впроваджувати соціальні послуги в школах [2].

3. Проспекта «Розширені школи: доступ до можливостей та послуг для всіх» (Extended schools: Access to opportunities and services for all: A prospectus) (2005 р.), який визначав сутність розширених шкіл, види послуг та механізм їх надання цільовим категоріям [4].

4. Програми «Кожна дитина має значення» (Every Child Matters) (2005 р.), спрямованої на заохочення співпраці шкіл та інших соціальних інституцій, головними результатами якої мали стати: покращення стану здоров'я дітей, підвищення рівня їх безпеки, поліпшення результатів навчальних досягнень та підвищення рівня матеріального добробуту сімей [3].

Розширена школа як центр громади приділяє значну увагу позашкільним заняттям, спрямованим на естетичне виховання членів громади та розвиток їх творчих здібностей.

Підкреслимо, що надання додаткових освітніх послуг передбачає залучення не лише вчителів, а й інших компетентних спеціалістів, зокрема, волонтерів, представників дитячих та молодіжних організацій тощо.

До спектру послуг розширеної школи, зокрема, належать додаткові освітні послуги: адаптовані до потреб школярів навчальні програми; робота з невстигаючими учнями; організація дозвілля.

Поряд із тим, навчальні заклади такого типу надають послуги відповідно до потреб місцевої громади: адаптовані до потреб громади навчальні програми; організація дозвілля; заходи, що активізують зв'язок із громадами; консультаційні послуги тощо.

У напрямі дошкільної підготовки дітей існують: ясла; дошкільні дитячі групи; організація дозвілля.

Не оминають своєю увагою і задоволення потреб батьків / сім'ї шляхом залучення батьків до роботи школи, послуг спеціалістів, спеціального навчання та підтримки батьків.

Крім того, розширені школи забезпечують надання послуг іншими установами: медичні послуги, молодіжні центри, соціальні послуги, волонтерські організації, зв'язки з поліцією.

На особливу увагу, на наш погляд, заслуговують також спеціальні послуги, яким надається велике значення у процесі організації змістовного дозвілля всіх членів громади. Це, зокрема різні види мистецтва, заняття спортом, доступ до бібліотеки, проведення різноманітних семінарів, тренінгів та занять бізнес-центрами [4].

Зважаючи на комплексність надання послуг школами, головним завданням виступає налагодження партнерства між усіма учасниками процесу забезпечення спектру соціальних послуг.

Так, потенційними партнерами розширених шкіл можуть виступати:

- місцеві освітні адміністрації;
- інші загальноосвітні навчальні заклади;
- коледжі подальшого навчання;
- центри професійної підготовки;
- вищі навчальні заклади;
- об'єднання батьків та громадські організації;
- бізнесові структури;
- центри здоров'я та медичні працівники;
- спортивні організації;
- релігійні організації;
- поліція, служби пожежної безпеки та швидкої допомоги;
- соціальні служби, центри раннього розвитку дітей, місцеві волонтерські організації тощо [3].

Таким чином, на думку британських науковців, необхідність розширених шкіл є суспільно визнаною. Доступ до інформації та консультація дорослої довіреної особи може допомогти уникнути

деяких ситуацій, які можуть негативно позначитися на навчанні та здоров'ї молоді.

Наголосимо, що розширена школа, працюючи як центр громади і в партнерстві з іншими установами, вона забезпечує доступ до широкого спектру послуг високої якості та здійснює діяльність, яка сприяє задоволенню потреб дітей, молоді, сімей і суспільства в цілому. Вона передбачає створення шкільних центрів (school-based health advice services), які б надавали практичні поради, консультації та соціально-педагогічну підтримку здорового способу життя й попередженню негативних наслідків для здоров'я, які негативно позначаються на навчанні. Діяльність цих центрів спирається на розпорядження місцевих органів влади щодо розповсюдження стратегії попередження підліткової вагітності, яка включає комплекс заходів для доступу молоді до контрацепції та порад щодо статевого здоров'я [4].

До вищезазначеного слід додати переваги розширених шкіл:

- 1) покращення рівня відвідувань навчальних занять учнями;
- 2) усунення бар'єрів на шляху навчання за допомогою раннього втручання;
- 3) покращення якості превентивних медичних послуг;
- 4) забезпечення широкого доступу громади.

Отже, виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновок, що розширена школа є дійсно інноваційним утворенням освітньої системи Великобританії. Саме тому ми вважаємо за доцільне впроваджувати позитивний досвід зазначених закладів у вітчизняний освітній простір.

Список використаних джерел:

1. Department for Education and Employment. White Paper : Schools Achieving Success. – Annesley, Nottinghamshire : DfEE Publications, 2001. – 73 p.
2. DfES (Department for Education and Skills) Education Act. – Annesley, Nottinghamshire : DfES Publications, 2002. – 238 p.
3. DfES (Department for Education and Skills). Every Child Matters. Green Paper. – Summary. – 2003. – 15 p.
4. DfES (Department for Education and Skills). Extended schools : Access to opportunities and services for all : A prospectus. – Annesley, Nottinghamshire : DfES Publications, 2005. – 32 p.